

Underhållskrav - Italien

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [it](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.
Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?
- 2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?
- 3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?
- 4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?
- 5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?
- 6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?
- 7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?
- 8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?
- 9 Hur och till vem betalas underhållet ut?
- 10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?
- 11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?
- 12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?
- 13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?
- 14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?
  - 14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?
  - 14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?
- 15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?
  - 15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?
  - 15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?
- 16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?
- 17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?
- 18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?
- 19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

I italiensk rätt varierar benämningen på och innehållet i bidrag inom familjen, samtidigt som dessa omfattas av olika villkor beroende på vilket förhållande som råder mellan de personer som är underhållsskyldiga och de som är mottagare.

Med *obbligazione alimentare* avses tillhandahållande av ett materiellt bidrag till förmån för en person som inte kan tillgodose sina behov på egen hand. Skyldighet att betala sådant underhåll åligger vissa personer som fastställs i lagen och ligger inom ramen för den solidaritet som förutsätts inom en familj.

Underhåll regleras genom artikel 433 och följande i civillagen, och kräver följande förutsättningar:

Ett specifikt rättsligt band mellan den underhållsskyldige och mottagaren.

Att mottagaren befinner sig i en behovsställning och inte kan sörja för sitt eget uppehälle.

Underhållsskyldiga är i tur och ordning följande personer:

- Makar.
- Barn.
- Föräldrar, och i avsaknad av föräldrar, närmaste anförvanter i uppstigande led.
- Svärsöner och svärdöttrar.
- Svärfäder och svärmödrar.
- Syskon.

Skyldigheten berör den närmaste släktingen, i den ordning som anges ovan. Om flera personer är lika nära släktingar delas skyldigheten proportionellt i förhållande till deras inkomster.

Underhållets omfattning står i proportion till behoven hos den som yrkar på underhåll och den underhållsskyldiges inkomster. Dess omfattning ska emellertid inte överskrida vad som krävs för den underhållsberättigades uppehälle, med beaktande av hans eller hennes samhällsställning.

Med *assegno di mantenimento* avses ett ekonomiskt bidrag från en make till den andre i händelse av separation eller skilsmässa. Syftet med bidraget är att mottagaren ska kunna behålla samma levnadsstandard som under äktenskapet. Bidraget är inte beroende av mottagarens behov och kan yrkas även om mottagaren förvärvsarbetar. Det kan också ersättas av en engångsutbetalning.

Eftersom det syftar till att garantera maken en levnadsnivå liknande den som förelåg före separationen sätts denna form av underhållsbidrag i allmänhet högre än *assegno alimentare*. Den make som anses ansvarig för separationen är dock inte berättigad till *assegno di mantenimento*.

Också det ekonomiska bidrag som föräldrar är skyldiga att betala till sina underåriga barn i händelse av separation eller skilsmässa definieras som *assegno di mantenimento*.

Barnet har rätt till ett underhållsbidrag från sina föräldrar, som ska vara proportionerligt i förhållande till deras respektive tillgångar och förenligt med deras ställning som yrkes- eller hemarbetande. I händelse av separation eller skilsmässa beslutar domaren om utbetalning av ett underhållsbidrag som ska beräknas utifrån barnets behov, den levnadsnivå som barnet skulle ha åtnjutit om det hade fortsatt att bo tillsammans med båda sina föräldrar, vistelsetiden hos vardera föräldern, de båda föräldrarnas ekonomiska tillgångar och det ekonomiska värdet av de hushållsuppgifter och omsorger som vardera föräldern tillhandahåller.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Barnet har fram till sin myndighetsdag rätt till ett underhållsbidrag från sina föräldrar, som ska vara proportionerligt i förhållande till deras respektive tillgångar och förenligt med deras ställning som yrkes- eller hemarbetande. I händelse av separation eller skilsmässa fastställer domaren utbetalning av ett underhållsbidrag (se föregående punkt).

Om barnet fortfarande inte är ekonomiskt självförsörjande vid sin myndighetsdag kan domaren ålägga den ena föräldern eller båda föräldrarna att betala ett bidrag, vanligtvis direkt till barnet. Om barnet, när det väl har blivit självförsörjande och myndigt, på nytt hamnar i ekonomiska svårigheter omfattas föräldrarna uteslutande av underhållsskyldigheten.

Om det myndiga barnet har en allvarlig funktionsnedsättning tillämpas det system som gäller för underåriga barn.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att erhålla underhåll måste käranden lämna in en inlägga (stämning) till domstolen på sin bostadsort och till denna bifoga alla handlingar som kan styrka att käranden befinner sig i en behovsställning.

Det går att yrka på fastställande av ett tillfälligt bidrag hos domaren, efter att förfarandet inletts och fram till dess att den slutliga domen meddelas.

Det går att yrka på underhållsbidrag till barn eller make genom ett separat förfarande eller inom ramen för separations- eller skilsmässoförfarandet. Bidraget kan även fastställas av domaren i samband med den första utfrågningen inom förfarandet.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Följande domstolar har i enlighet med förordning (EG) nr 4/2009 rätt att döma i ärenden om underhållsskyldighet i medlemsstaterna:

- a) Domstolen på den ort där den underhållsskyldige har sin hemvist.
- b) Domstolen på den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist.
- c) Den domstol som enligt lagen i domstolslandet är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status, om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.
- d) Den domstol som enligt lagen i domstolslandet är behörig att pröva en talan om föräldraansvar om frågan om underhåll har samband med denna talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Begäran om underhållsbidrag ska lämnas in via en advokat, som företräder parten under förfarandet.

Bistånd från advokat är inte nödvändigt om fastställandet av ett skadestånd ingår i överenskommelsen mellan två makar som separerar. I det fallet läggs överenskommelsen fram inför domstolen, som godkänner denna efter kontroll.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Den som lämnar in en civilrättslig inlägga ska betala en avgift som kallas för "enhetsavgift för registrering i listan", vars belopp varierar utifrån typen av ärende och ärendets värde. Dessutom ska de handlingar som utfärdas av domaren vara föremål för en registreringsavgift.

Förfaranden avseende underhåll till barn är emellertid undantagna från såväl skyldigheten att betala enhetsavgiften när ärendet registreras i listan som skyldigheten att registrera åtgärder som meddelats av domaren.

Parten ska betala kostnaderna för det rättsliga bistånd som erhållits från den advokat som parten företräts av under förfarandet.

En person som saknar tillgångar kan begära att det utses en advokat som ska biträda han/hon kostnadsfritt och för vilken staten åtar sig kostnaderna (= rättshjälp eller fri rättshjälp).

För att erhålla rättshjälp får den kärande ha en skattepliktig årsinkomst på högst 10 766,33 euro. Om käranden bor tillsammans med sin make eller andra familjemedlemmar beräknas inkomsten genom att de inkomster som erhålls under samma period slås ihop för samtliga familjemedlemmar, inbegripet käranden. I detta fall är den inkomstgräns under vilken rättshjälp beviljas fastställd till 1 032,91 euro per familjemedlem i hushållet.

Ansökan om rättshjälp ska lämnas in till advokatsamfundet på den ort där den domare som är behörig i ärendet har sitt säte med hjälp av de formulär som kan erhållas från advokatsamfundets kansli och från advokatsamfundets webbplats, och genom att bifoga de handlingar som anges i dessa formulär.

Ansökan måste innehålla uppgifter om de faktiska och rättsliga motiv som ligger till grund för inlagan samt inbegripa tillhörande bevishandlingar eftersom advokatsamfundet endast kan bevilja rättshjälp om de krav som man avser att åberopa under förfarandet inte är uppenbart ogrundade.

Om advokatsamfundet godkänner ansökan kan den berörda personen utse en försvarare genom att välja en advokat från förteckningen över advokater som är behöriga att tillhandahålla rättshjälp. Vissa råd utser direkt den advokat som kommer att följa förfarandet.

Ansökan om godkännande kan lämnas in oberoende av förfarandets ställning och nivå, och godkännandet är giltigt för alla efterföljande domstolsnivåer. För att uppfylla villkoret om otillräckliga inkomster måste dessa vara otillräckliga under hela den period då förfarandet pågår.

Om ansökan om godkännande för att beviljas rättshjälp avslås kan den berörda personen lämna in en ny sådan ansökan till den domare som är behörig i ärendet.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Det rättsliga beslut genom vilket underhållsskyldighetens eller skadeståndets innehåll fastställs, och genom vilket utbetalning föreskrivs, innebär utdömande av ett verkställbart straff.

Enligt den dom genom vilken rätten till underhåll tillkännages ska den underhållsskyldige uppfylla vad som krävs för att mottagaren ska kunna tillfredsställa sina grundläggande levnadsbehov (kostnader för livsmedel, bostad och kläder samt för varor och tjänster avsedda att åtminstone upprätthålla en dräglig levnadsstandard). I samband med fastställandet av underhållsskyldighetens innehåll ska domaren även ta hänsyn till den underhållsskyldiges inkomstförhållanden.

I den dom genom vilken utbetalning av skadestånd till den separerade maken fastställs ska hänsyn även tas till levnadsnivån under äktenskapet.

I den dom genom vilken underhållsbidrag till underåriga barn, eller till myndiga barn som ännu inte är ekonomiskt självständiga, fastställs ska hänsyn tas till utbildnings- och undervisningsbehov.

Bidragsbeloppet ska anpassas automatiskt utifrån ISTAT:s index, eller eventuellt utifrån andra parametrar som parterna kommit överens om eller som föreskrivs i domen.

Bidragsbeloppet kan senare komma att ändras på begäran av den berörda personen eller den underhållsberättigade. En sådan begäran ska lämnas in till den behöriga domaren, i normala fall samma som utfärdade den första domen.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Domaren fastställer formerna och villkoren för utbetalningen av underhållet.

Vid hemskillnad kan domaren föreskriva att tredje parter som det åligger att betala den underhållsskyldige penningbelopp, även regelbundet (till exempel arbetsgivaren), ska betala en del av beloppen direkt till den separerade maken.

Bidraget ska betalas till den underhållsberättigade.

Underhållsbidraget till ett underårigt barn betalas i normala fall till den make som har vårdnaden om barnet.

Bidrag som fastställts av domare till förmån för ett barn som blivit myndigt men som inte är ekonomiskt självständigt betalas direkt till den bidragsberättigade.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte betalar underhållsbidraget eller skadeståndet frivilligt står de vanliga metoderna för verkställighet av penningrelaterade skyldigheter till mottagarens förfogande (utsökning).

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Rätten till underhåll omfattas i sig själv inte av någon preskriptionsfrist. Däremot omfattas enskilda betalningar som förfallit och inte betalats ut av en femårig preskriptionsfrist (artikel 2948 punkt 2 i civillagen). För övrigt ställs preskriptionsfristen in mellan makar och mellan personer som utövar föräldransvar och dem som är föremål för detta ansvar.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

I Italien finns det varken något organ eller någon myndighet som kan tillhandahålla hjälp med att driva in underhållsbidraget. Den berörda personen bör med bistånd från en advokat väcka talan vid den behöriga domstolen, personligen om personen är myndig eller via ett juridiskt ombud om personen ännu inte fyllt 18 år.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

Nej.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Den som är berättigad till underhåll från en underhållsskyldig person som bor i ett annat land kan vända sig till den italienska centralmyndigheten och via denna, i den medlemsstat där den underhållsskyldige har sin hemvist, lägga fram en begäran om erkännande eller om en verkställighets- och verkställbarhetsförklaring avseende den dom där den underhållsberättigades rätt till underhållsbidrag erkänns, i enlighet med det samarbetsystem som fastställs i kapitel VII i förordning (EG) nr 4/2009.

Justitieministeriet – avdelningen för ungdomsrätt – utgör den centralmyndighet som i enlighet med artikel 49 i förordning (EG) nr 4/2009 utsetts för att driva in underhållskrav vid gränsöverskridande tvister inom det europeiska rättsliga området.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Den italienska centralmyndigheten har följande kontaktuppgifter:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile
Via Damiano Chiesa 23
00136 Rom

Tfn: +39 0668188325

Fax: +39 0668808085

E-post: [✉ acitalia0409.dgm@giustizia.it](mailto:acitalia0409.dgm@giustizia.it)

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

En i utlandet bosatt underhållsberättigad person som avser att få den dom där dennes rätt till underhållsbidrag erkänns verkställd i Italien kan vända sig till centralmyndigheten i den medlemsstat där personen bor och via denna lägga fram en ansökan som avses i artikel 56 i förordning (EG) nr 4/2009, och därigenom dra nytta av det samarbetsystem som fastställs i kapitel VII i samma förordning.

Följaktligen kan ansökan inte lämnas in direkt till centralmyndigheten eller andra myndigheter eller privata organisationer i Italien.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I fråga om möjligheten till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister är den ordning som anges i kapitel V i förordning (EG) nr 4/2009 direkt tillämplig.

Sammanfattningsvis följs nedanstående förfarande vid ansökningar avseende underhållsskyldigheter som lämnats in via det system som anges i kapitel VII och som härrör från en föräldra–barnrelation:

Vid tvister om erkännande eller erkännande och verkställighetsförklaring avseende domar och om verkställande av en dom som utfärdats i staten eller som redan erkänts ges, om mottagaren är under 21 års ålder, automatiskt fri rättshjälp, utan beaktande av inkomstkriterier och av huruvida ansökan är välgrundad, i enlighet med vad som anges i det allmänna regelverket (se punkt 7).

Om det är fråga om en annan typ av tvist (ansökan om erhållande eller ändring av en dom) och om ansökan avser en person under 21 års ålder beviljas fri rättshjälp på villkor av en granskning av att ansökan inte är uppenbart ogrundad, men utan kontroll av personens inkomster.

Sökande över 21 års ålder kan erhålla fri rättshjälp på grundval normala inkomstkriterier och förutsatt att ansökan är välgrundad, i enlighet med den nationella lagstiftningen (se punkt 7).

Vad gäller ansökningar avseende underhållsskyldigheter som inte härrör från en föräldra–barnrelation (det vill säga ansökningar som läggs fram av maken eller andra personer på grundval av ett släkt- eller svågerskapsförhållande) beviljas fri rättshjälp utifrån vanliga inkomstkriterier och förutsatt att ansökan är välgrundad, i enlighet med den nationella lagstiftningen (se punkt 7).

I samtliga fall gäller kontinuitetskriteriet: En sökande som fullt ut eller till en del åtnjutit fri rättshjälp från ursprungsstaten har rätt till fri rättshjälp också inom ramen för det förfarande som inleds i Italien för erkännande, verkställighetsförklaring avseende och verkställande av domen.

Om ovannämnda kriterier uppfylls översänder den italienska centralmyndigheten ansökan om fri rättshjälp till det behöriga advokatsamfundet tillsammans med samtliga nödvändiga handlingar som tillhandahållits av den berörda personen.

Advokatsamfundet beslutar om huruvida fri rättshjälp ska beviljas utifrån ovannämnda antaganden.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Vad gäller behandling av en begäran om samarbete som översänts i enlighet med kapitel VII har den italienska centralmyndigheten antagit följande metod:

- Den uppmanar till uppgörelse i godo av tvisten, genom att till den underhållsskyldige översända en uppmaning om att frivilligt fullgöra den skyldighet som åligger honom eller henne.
- Den uppmanar den underhållsskyldige att ta kontakt med centralmyndigheten i syfte att komma överens om villkor för en uppgörelse avseende tvisten.
- Den lokaliserar den underhållsskyldige genom att ha tillgång till databasen tillhörande de italienska kommunernas nationella register och databasen tillhörande avdelningen vid anstaltsförvaltningen, eller genom att vända sig till den lokala folkbokföringsmyndigheten.
- Den samlar in upplysningar om den underhållsskyldiges inkomster och tillgångar, genom att vända sig till ekobrottspolisen.
- I samarbete med de rättsliga myndigheterna underlättar den insamlingen av skriftliga bevis inom ramen för den särskilda åtgärd som anges i artikel 51.2 g i förordningen.
- Den handlar till förmån för beviljandet av fri rättshjälp, i enlighet med vad som förklaras i punkterna 7 och 18 ovan.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 22/01/2018